

Herstelplan 2016

**Stichting
Personeelspensioenfonds APG
(PPF APG)**

Onderwerp: Herstelplan PPF APG 2016

Datum: 10 maart 2016

1. Inleiding

Deze notitie geeft een overzicht van de uitgangspunten die gehanteerd worden bij het opstellen van het herstelplan 2016 voor PPF APG. Verder wordt een doorrekening van het herstelplan gepresenteerd aan de hand van de dekkingsgraadsjabloon.

2. Kernpunten

- Het concept herstelplan 2016 laat zien dat –onder de gehanteerde aannames- het mogelijk is binnen 9 jaar (dus binnen de gestelde termijn van 11 jaar) toe te groeien naar een vereiste dekkingsgraad van 128.1%.
- In het plan wordt rekening gehouden met toekomstbestendige indexatie. Naar verwachting kan het fonds eind 2023 tot volledige toeslagverlening besluiten.

3. Uitgangspunten opstellen herstelplan

De uitgangspunten met betrekking tot het fondsbeleid zijn als volgt:

Fondsbeleid

- Voor de toekomstige jaren wordt uitgegaan van het voorgenomen premie-, indexatie-, kortings- en beleggingsbeleid. In de onderstaande berekening is uitgegaan van de invulling van het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid zoals beschreven in de ABTN.
- Premiebeleid
 - De premie wordt bepaald o.b.v. een inschatting van het verwacht reëel rendement. Dit reële rendement wordt bepaald op basis van een inschatting van het verwachte nominale rendement verminderd met een afslag voor de verwachte inflatie. De inschatting van het verwachte nominale rendement wordt hierbij gebaseerd op de maximale verwachtingen uit het rapport van de Commissie Parameters, waarbij het fonds een maximum fondsrendement van 5.4% hanteert.
 - In tekortsituaties mag de premie niet leiden tot een verslechtering van de dekkingsgraad; de premie wordt indien nodig verhoogd tot een maximumniveau van 28%.
 - Premiekortingen zijn mogelijk als er geen sprake meer is van indexatie-achterstanden of van nog niet herstelde nominale kortingen, in combinatie met een voldoende hoge dekkingsgraad.
- Indexatiebeleid o.b.v. indexatiestafel, getoetst op toekomstbestendigheid
 - Het fonds hanteert voor communicatie doeleinden een lineaire stafel voor het vaststellen van de jaarlijkse indexatie. De ondergrens voor deze stafel bedraagt 110%. De bovengrens is voorlopig vastgesteld op 130%. De voorgenomen toeslag wordt getoetst, en indien nodig verlaagd, op basis van toekomstbestendigheid.
 - De indexatie en de inhaalindexatie zijn gebaseerd op een beleidsdekkingsgraad (ultimo jaar). De toekenning van de indexaties vindt plaats op basis van toekomstig bestendig indexeren (TBI). De inhaalindexatie wordt gefinancierd uit 20% van het eigen vermogen boven de TBI grens.

- Het huidige niveau van prijs- en looninflatie wijken af van de evenwichtswaarden van respectievelijk 2 en 2.5% per jaar. Daarom wordt in de parameters gesproken van een ingroeipad van 5 jaar om van de actuele inflaties naar de evenwichtswaarde toe te groeien. Voor het ingroeipad is het door DNB voorgeschreven ingroeipad gehanteerd (startend met 0.9% prijsinflatie en 1.7% looninflatie voor 2016).
- Beleggingsbeleid conform het strategisch beleggingsplan 2015-2017, inclusief aanpassing rente-afdeckingsbeleid en benoeming TAA beleid als strategisch beleid. Merk hierbij op dat deze aanpassingen geen invloed hebben op het verwachte rendement waarmee gerekend wordt maar wel op de hoogte van het Vereist Eigen Vermogen.

Economische uitgangspunten

- Bij bepaling van het portefeuillerendement wordt uitgegaan van de Commissie Parameters, waarbij voor de zakelijk waarden de (maximale) parameters worden gehanteerd en voor de vastrentende waarden het rendement jaarlijks gelijkgesteld wordt aan de 1 jaars rente, volgend uit de forward methodiek. Deze laatste aanname betekent ook dat aanpassing van het rente-afdeckingsbeleid in het sjabloon niet tot uitdrukking komt in een hoger overrendement. Hiermee wordt aangesloten bij het herstelplan dat in 2015 is ingediend.

4. Resultaten dekkingsgraadsjabloon

In de dekkingsgraadsjabloon wordt de ontwikkeling van de dekkingsgraad gesplitst naar de factoren:

M1: Premie

M2: Uitkeringen

M3: Toeslagverlening ten laste van fonds dan wel korting

M4: Verandering rentetermijnstructuur

M5: Rendement

M6: Overige oorzaken

De (feitelijke) dekkingsgraad aan het eind van het jaar (DG ultimo) is gelijk aan de dekkingsgraad begin van het jaar (DG primo) en de som van de verschillende factoren (M1 t/m M6). De kolom DG Beleid geeft de beleidsdekkingsgraad ultimo jaar die wordt berekend als het gemiddelde van de dekkingsgraad begin en de dekkingsgraad eind van het jaar. Deze beleidsdekkingsgraad¹ speelt een centrale rol in het premie- en indexatiebeleid.

¹ De beleidsdekkingsgraad wordt weergegeven nadat er geïndexeerd is in het betreffende jaar.

De sjabloon voor het herstelplan 2016 ziet er als volgt uit:

Jaar	DG primo	Premie M1	Uitkering M2	Indexatie M3	Rente M4	Rendement M5	Overig M6	DG ultimo	BeleidsDG ultimo	Vereiste DG
2016	107.0%	-1.1%	0.2%	0.0%	0.0%	5.1%	-0.1%	111.2%	109.1%	128.3%
2017	111.2%	-1.2%	0.3%	-0.4%	0.0%	5.2%	-0.1%	115.1%	113.1%	128.1%
2018	115.1%	-1.2%	0.4%	-0.9%	0.0%	5.3%	-0.1%	118.5%	116.8%	128.1%
2019	118.5%	-1.3%	0.5%	-1.4%	0.0%	5.2%	-0.1%	121.3%	119.9%	128.1%
2020	121.3%	-1.3%	0.5%	-1.9%	0.0%	5.0%	-0.2%	123.5%	122.4%	128.1%
2021	123.5%	-1.3%	0.6%	-2.2%	0.0%	4.8%	-0.2%	125.2%	124.3%	128.1%
2022	125.2%	-1.3%	0.7%	-2.4%	0.0%	4.7%	-0.2%	126.7%	125.9%	128.1%
2023	126.7%	-1.3%	0.8%	-2.6%	0.0%	4.5%	-0.2%	127.8%	127.2%	128.1%
2024	127.8%	-1.3%	0.8%	-2.9%	0.0%	4.4%	-0.2%	128.7%	128.3%	128.1%
2025	128.7%	-1.3%	0.9%	-3.1%	0.0%	4.3%	-0.2%	129.3%	129.0%	128.1%
2026	129.3%	-1.3%	0.9%	-3.3%	0.0%	4.2%	-0.2%	129.7%	129.5%	128.1%

Einde 2024 is naar verwachting de situatie van reservetekort opgeheven. Merk in de sjabloon op dat de vereiste dekkingsgraad niet constant is. Dit is het gevolg van de dynamische rente-afdeckingsbeleid van PPF APG. Naar verwachting zal, door stijging van de 30jaars swaprente, einde 2017 het afdeckingspercentage verhoogd worden van 35% naar 40%. Dit resulteert in een daling van het Vereist Eigen Vermogen. In latere jaren wordt naar verwachting de rente-afdekking niet meer aangepast.

Het verloop van de onderliggende premies, indexaties, inflaties en rendementen staan in onderstaande tabel:

Jaar	Premie	Indexatie		Rendement	Prijsinflatie	Looninflatie
		Actieven	Niet-actieven			
2016	20.0%	0.0%	0.0%	4.7%	0.9%	1.7%
2017	20.1%	0.4%	0.3%	4.7%	1.2%	1.9%
2018	20.4%	1.0%	0.7%	4.8%	1.5%	2.1%
2019	20.8%	1.5%	1.1%	4.9%	1.7%	2.3%
2020	21.0%	1.9%	1.5%	5.0%	2.0%	2.5%
2021	21.0%	2.1%	1.7%	5.2%	2.0%	2.5%
2022	21.2%	2.3%	1.9%	5.3%	2.0%	2.5%
2023	21.5%	2.4%	2.0%	5.4%	2.0%	2.5%
2024	21.7%	2.6%	2.2%	5.5%	2.0%	2.5%
2025	21.8%	2.7%	2.4%	5.5%	2.0%	2.5%
2026	22.0%	2.8%	2.5%	5.6%	2.0%	2.5%

Bevindingen

1. De beleidsdekkingsgraad bereikt in 2024 (dus binnen de gestelde termijn van 11 jaar) de vereiste dekkingsgraad onder de toepassing van het reguliere (indexatie)beleid. Belangrijkste reden is het lage niveau van de rente in combinatie met een verondersteld vast rendement op zakelijke waarden wat leidt tot een hoge herstelkracht.
2. De kolom M1 is over de gehele looptijd negatief wat een negatieve bijdrage van de premie aan de dekkingsgraad impliceert. In de eerste jaren is dit vooral het gevolg van de lage rente waarop de nieuwe pensioenrechten in de voorziening pensioenverplichtingen worden gewaardeerd. In latere jaren speelt de stijging van de dekkingsgraad een rol waarbij de buffer niet (geheel) wordt gefinancierd in de premie. Merk hierbij ook op dat ten opzichte van vorig jaar de invoering van de nieuwe UFR methodiek geleid heeft tot een verslechtering van de premiedekkingsgraad.
3. M2 is, bij een dekkingsgraad groter dan 100%, positief omdat de uitkering 100% bedraagt waardoor er bij iedere uitkering het bijbehorende deel van het Eigen Vermogen vrijvalt ("solvabiliteitsvrijval").
4. Het rendement neemt jaarlijks toe door de stijgende forwards. Het overrendement daalt echter doordat de stijgende forwards volledig worden meegenomen in het "rendement" op de verplichtingen maar slechts gedeeltelijk (namelijk het gewicht van de vastrentende portefeuille) in het portefeuillerendement.

5. De premie is voor 2016 vastgesteld op 20.0%, exclusief de premie voor de aanvullingsregeling. De premie voor 2017 t/m 2020 is gebaseerd op een verwacht reëel rendement van 3.2%. rekening houdend met de rentecurve ultimo 2015, volgend uit de forwards. Het verwacht reëel rendement wordt ultimo 2020 en 2025 opnieuw vastgesteld o.b.v. van rentecurves van dat moment, rekening houdend met een maximaal nominaal rendement van 5.4%.
6. Als gevolg van de overgang van een open naar een gesloten systeem voor inhaalindexatie is het niet meer mogelijk om uniforme inhaalindexaties te bepalen voor actieve en niet-actieve deelnemers. De indexatie voor niet-actieven is daarom gebaseerd op een maatmens die bij aanvang (einde 2015) al niet-actief was, zodat zijn/haar inhaalindexatie wel als een uniform percentage beschouwd mag worden. Het (gewogen) indexatiecijfer voor actieve deelnemers is vervolgens bepaald op basis van de gewogen indexatie voor het totale fonds (de relatieve stijging van de voorziening als gevolg van indexatie) en de rijpingsgraad van het fonds (waarbij verondersteld is dat deze constant blijft op het niveau van eind 2015: 68%).
7. De sjabloon kan ook grafisch worden weergegeven, zie onderstaande grafiek:

De grafiek laat duidelijk zien dat de belangrijkste factoren voor de dekkingsgraadontwikkeling het (over)rendement (positief) en de indexatie (negatief) zijn.